

Länstyrelsen
Örebro län

Hans Ljungkvist
Direkt: 019-19 39 02
hans.ljungkvist@lansstyrelsen.se

1(7)

BESLUT
2009-08-17

Dnr: 5112-3958-2009

Enligt sändlista

Länstyrelsens i Örebro län beslut om bildande av naturreservatet Örgivsmossen i Degerfors och Karlskoga kommuner samt beslut om föreskrifter mm inom naturreservatet

Beslut

Bildande av naturreservat

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länstyrelsen ett område av fastigheterna Ölsdalen 1:2 och Valåsen 2:1 i Degerfors och Karlskoga kommuner som naturreservat. Reservatsområdet är under fastighetsbildning. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i detta beslut och som slutligen utmärks i fält.

Naturreservatets namn skall vara Örgivsmossen.

Syftet med naturreservatet

Området förklaras som naturreservat med syftet att bevara biologisk mångfald och att skydda värdefulla naturmiljöer.

Områdets värdefulla naturmiljöer utgörs av barnnaturskog och myrmarker. Myrarnas naturliga vegetation, struktur och hydrologi ska skyddas mot ingrepp. Skogsbestånden ska ges möjlighet att utvecklas i riktning mot naturskog. Förekomst och etablering av organismer som är knutna till orörda våtmarker och som saknas eller missgynnas i normalt brukad skog ska gynnas och bevaras.

Inom ramen för ovanstående syften ska åtgärder ska vidtas för att underlätta områdets tillgänglighet för friluftsliv.

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken föreskriver Länstyrelsen i Örebro län följande för området som omfattas av naturreservatet Örgivsmossen enligt kartan i detta beslut.

Bilagor:

1. Sändlista
2. Hur man överklagar Länstyrelsens beslut
3. Skötselplan

Det råder förbud att

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd, fälla enstaka träd samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller träddelar
2. vidta åtgärder för markavvattning eller dränering
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets terrängformer eller dräneringsförhållanden
4. uppföra byggnad eller annan anläggning
5. anlägga väg eller stig eller anordna upplag
6. dra fram mark- eller luftledning
7. inplantera främmande arter
8. uppföra nya jakttorn, stödutfodra vilt samt att anlägga nya siktgator för jakt
9. transportera fällt vilt med fordon annat än med sådant som inte ger skador på mark och vegetation.

Det råder förbud att utan Länstyrelsens tillstånd

1. utföra provborring för prospektering av mineraler.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för naturreservatets förvaltare eller den som förvaltaren utser att vidta de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel.

Ovanstående föreskrifter skall heller inte utgöra hinder mot underhåll av befintliga jakttorn eller jaktpass eller mot försiktigt underhåll av befintliga siktgator för jakt.

Föreskrifterna enligt 7 kap 5 § miljöbalken träder i kraft den 1 september 2009.

Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken föreskriver Länstyrelsen i Örebro län följande för området som omfattas av naturreservatet Örgivsmossen enligt kartan i detta beslut.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Anläggning, utmärkning och underhåll av stigar med 1 rastplats.
2. Uppsättande av informationstavlor.

3. Utmärkning av reservatets yttergränser.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
5. Naturvårdsbränning av skog och restaurering av skog och våtmarker.

Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län följande för området som omfattas av naturreservatet Örgivsmossen enligt kartan i detta beslut.

Det råder förbud att

1. bortföra eller skada döda träd eller träddeklar.

Det råder förbud att utan Länsstyrelsen tillstånd

1. använda området för organiserad tävling eller övning, lägerverksamhet eller liknande verksamhet,
2. elda annat än på eventuellt anvisad plats.

Ovanstående föreskrift skall inte utgöra hinder för naturreservatets förvaltare eller den som förvaltaren utser att vidta de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den 1 september 2009.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § gäller omedelbart efter att de har trätt i kraft, även om beslutet överklagas.

Föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt till marken.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 3.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Örgivsmossen.

Objektnummer: RegDOS-id: 2005677.

Lägesbeskrivning: Ca 6 km SV om Villingsberg.

Ekonomiskt kartblad: 10E4f, 10E4g, 10E3f, 10E3g.

Kommun: Degerfors och Karskoga.

Församling: Degerfors och Karskoga.

Fastigheter: Ölsdalen 1:2 och Valåsen 2:1. Delar av reservatsområdet är under fastighetsbildning.

Areal: 188 ha varav 106 ha produktiv skogsmark, 71 ha myr, 2 ha vatten och 9 ha övrig mark.

Markägare: Staten genom Naturvårdsverket.

Nyttjanderätter: Jakträtt.

Reservatsförvaltare: Länstyrelsen.

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärd som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren.

Redogörelse för ärendet

Regeringen uppdrog år 2002 åt Naturvårdsverket att genomföra en naturvärdesinventering av all statlig skogsmark och bedöma vilka av dessa marker som behöver ges ett formellt skydd, främst i form av naturreservat.

Uppdraget genomfördes 2003 i samarbete med länsstyrelserna. I Örebro län avgränsade Länstyrelsen 59 områden på mark tillhörande Sveaskog AB.

Naturvårdsverket träffade 2003 en överenskommelse med Sveaskog om att de utpekade områdena tillsvidare skulle undantas från skogsbruk varefter centrala förhandlingar fördes mellan Naturvårdsverket och Sveaskog om förvärv av mark med syftet att bilda naturreservat. Ett antal områden i Örebro län förvärvades under 2006 och 2007. Örgivsmossen är ett av dessa.

Naturvärdena i flera av de utpekade områdena var mer eller mindre kända och dokumenterade sedan tidigare. Örgivsmossen med dess stigar och orörda natur är ett välbesökt område för vandring och naturupplevelser. Sveaskog AB hade även innan den nämnda naturvärdesinventeringen undantagit området från skogsbruk på grund av dess natur- och rekreationsvärden.

Myrmarkerna i naturreservatet upptas i Länstyrelsens publikation *Naturvårdsöversikt, Örebro län* (1984) och i Naturvårdsverkets nationella våtmarksinventering (VMI), *Våtmarker i Örebro län* (1994) där

Örgivsmossen förs till objekten med den högsta naturvärdesklassningen. I Naturvårdsverkets *Myrskyddsplan för Sverige* (2007) redovisas länsvisa sammanställningar av de för skydd högst prioriterade våtmarkerna i ett nationellt perspektiv. För Örebro län anges 21 objekt, däribland Örgivsmossen. Enligt riksdagsbeslut från 2002 om delmål för miljö kvalitetsmålet *Myllrande våtmarker* skall samtliga våtmarksområden i *Myrskyddsplan för Sverige* ha ett långsiktigt skydd senast år 2015.

Skälen för beslutet

Örgivsmossen är en skogsmyrmosaik sammansatt av ungefär lika delar myr och barrnaturskog. Myren är helt opåverkad av hydrologiska ingrepp. Den är komplext uppbyggd men är i huvudsak en stor excentrisk mosse med flera topogena kärr varav ett stort utbreder sig centralt i området. Längst i öster, avskild av en smal fastmark, ligger en likaledes orörd högmosse. Örgivsmossen utmärker sig genom att den till stor del står under påverkan av en svag översilning.

Den av skogsbruk tämligen opåverkade skogen är grandominerad och påtagligt skiktad med dominerande åldersklasser kring 40 år och från 100 år och uppåt. Tallar av mycket hög ålder står längs myr- och sjökanter. Utmärkande är också en relativt hög lövträdsandel. Volymen död ved i olika former är stor. Skogsmarken är delvis kuperad med fuktiga och storblockiga sänkor. Intressanta inslag är det stora flyttblocket *Petter Annersas kyrka* och den gamla hälsokällan *Örgivskällan*.

Flera signalarter och rödlistade arter är påträffade, särskilt arter som är knutna till död ved efter gamla träd och fuktigt mikroklimat. Den stora öppna myren har ett rikt fågelliv och en intressant flora.

De särskilda naturvärden som närmare beskrivs ovan är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras, utvecklas och vid behov säkerställas genom biotopvårdande åtgärder. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Det är av stor betydelse för syftet med naturreservatet att mänsklig påverkan inom reservatsområdet sker efter bestämda riktlinjer, varför vissa inskränkningar i allemansrätt och långtgående restriktioner av pågående markanvändning är nödvändiga.

Beslutet följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsernas prioritering av naturreservatsskydd. Dessa är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd för den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen.

Beslutet strider inte mot kommunala översiktsplaner eller detaljplaner och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner för gruvnäringen enligt den information som lämnas av Bergsstaten.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Samråd har skett med Degerfors och Karlskoga kommuner.

Vid en avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att inskränkningen i den enskildes rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär, inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet skall tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna enligt 7 kap 5 och 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning enligt 4 § förordningen (2007: 1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

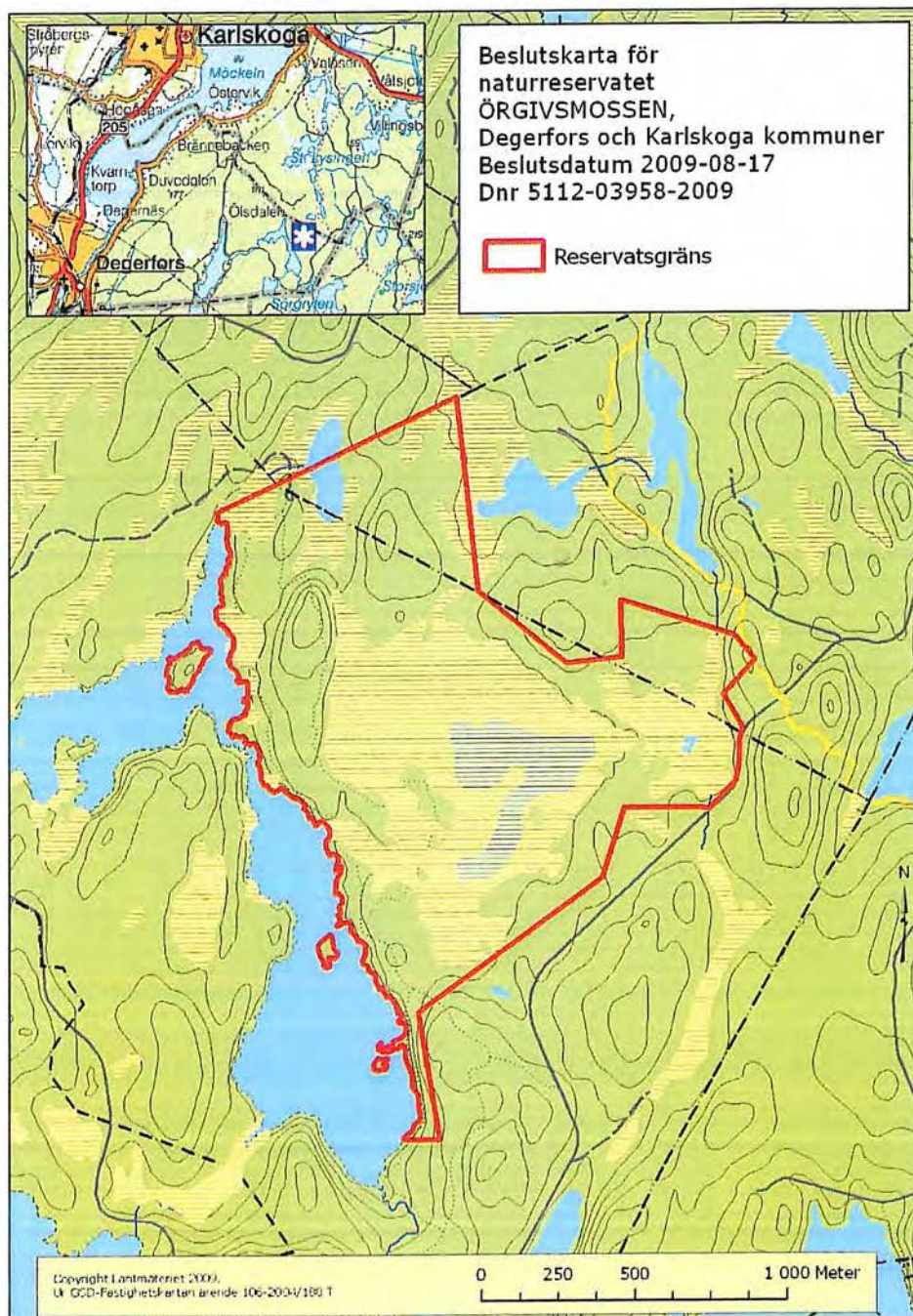

Detta beslut kan överklagas (se bilaga 2).

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit landshövding Rose-Marie Frebran, beslutande, länsjurist Per Undén, enhetschef Magnus Eklund samt handläggare Hans Ljungkvist, föredragande.

Rose-Marie Frebran

Hans Ljungkvist

Länstyrelsen
Örebro län

Hans Ljungkvist
Direkt: 019-19 39 02
Hans.ljungkvist@lansstyrelsen.se

SKÖTSELPLAN
2009-08-17

Dnr: 5112-3958-2009

Skötselplan för naturreservatet Örgivsmossen

Bilaga 3 till Länstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet Örgivsmossen.

Syftet med reservatet

Området förklaras som naturreservat med syftet att bevara biologisk mångfald och att skydda värdefulla naturmiljöer.

Områdets värdefulla naturmiljöer utgörs av barnnattskog och myrmarker. Myrarnas naturliga vegetation, struktur och hydrologi ska skyddas mot ingrepp. Skogsbestånden ska ges möjlighet att utvecklas i riktning mot nattskog. Förekomst och etablering av organismer som är knutna till orörda våtmarker och som saknas eller missgynnas i normalt brukad skog ska gynnas och bevaras.

Inom ramen för ovanstående syften ska åtgärder ska vidtas för att underlätta områdets tillgänglighet för friluftsliv.

Uppgifter om reservatet

Naturreservatets namn	Örgivsmossen
RegDOS-id	2005677
Totalareal	188 ha
Naturtyper	Produktiv skogsmark: 106 ha, myr: 71 ha, vatten: 2 ha, övrig mark: 9 ha
Nyttjanderätter	Jakt
Markägare	Staten genom Naturvårdsverket
Förvaltare	Länstyrelsen

Reservatets bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Örgivsmossen är en skogsmyrmosaik sammansatt av ungefär lika delar myr och barnnattskog. Myren är helt opåverkad av hydrologiska ingrepp. Den är komplext uppbyggd men är i huvudsak en stor excentrisk mosse med flera topogena kärr varav ett stort utbreder sig centralt i området. Längst i

öster, avskild av en smal fastmark, ligger en likaledes orörd högmosse. Örgivsmossen utmärker sig genom att den till stor del står under påverkan av en svag översilning.

Den av skogsbruk tämligen opåverkade skogen är grandominerad, påtagligt skiktad med dominerande åldersklasser kring 40 år och från 100 år och uppåt. Tallar av mycket hög ålder står längs myr- och sjökanter. Utmärkande är också en relativt hög lövträdsandel. Volymen död ved i olika former är stor. Skogsmarken är delvis kuperad med fuktiga och storblockiga sänkor. Intressanta inslag är det stora flyttblocket *Petter Annersas kyrka* och den gamla hälsokällan *Örgivskällan*.

Flera signalarter och rödlistade arter är påträffade, särskilt arter som är knutna till död ved efter gamla träd och fuktigt mikroklimat. Den stora öppna myren har ett intressant fågelliv.

Bevarandevärden för friluftslivet

Örgivsmossen är ett stort område bestående av naturskog och olika typer av opåverkade myrar. Där finns också platser av kulturhistoriskt intresse. Området är relativt välbesökt på grund av dess vandringsleder och närheten till Karlskoga och Degerfors.

Genom ett samarbete mellan Degerfors kommun och Sveaskog AB har under flera år stigar underhållits på fastmarken i områdets västra del. Dessa fortsätter vidare söderut och norrut för att anknyta till stigar i andra naturreservat.

Örgivsmossen har ett särskilt värde för friluftslivet genom att det ingår i ett kluster av skyddade naturområden med sammanbindande stigar.

Allmän skötselriktning

Skogsbestånden skall genom naturliga processer fortsätta att utvecklas i riktning mot naturskog. Naturvårdsbränning i utvalda bestånd med efterföljande fri utveckling kan komma ifråga.

Genom fri utveckling bildas en naturlig variation hos strukturella egenskaper som trädåldrar, dimensioner, höjdsiktning, stamtäthet och trädslagsblandning. Grundläggande är en naturlig omsättning av träd som orsakas av störningspåverkan eller interndynamik. På så sätt kan produktionen upprätthållas av gamla träd, lågor och andra former av död ved som bildar substrat eller underlag för mossor, lavar, svampar och insekter.

Våtmarkernas naturliga hydrologi och vegetation ska bevaras och endast förändras genom naturliga processer.

Förekomst och etablering av organismer som är knutna till orörda våtmarker och som saknas eller missgynnas i normalt brukad skog ska gynnas och bevaras.

Reservatet ska hållas tillgängligt för besökare i minst samma omfattning som tidigare.

Källor

- Länstyrelsen i Örebro län. 1984. Naturvårdsöversikt Örebro län. Publ.nr. 1984:5.
- Länstyrelsen i Örebro län. 1998. Våtmarker i Örebro län. Södra delen. Publ.nr. 1998:8.
- Löfgren, R. & Henriksson, S. (red.) 2004. Skyddsvärda statliga skogar – Svealand utom Dalarnas län. Naturvårdsverket. Rapport 5341.
- Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige. Delrapport – objekt i Svealand. Rapport 5668.
- Sandgren, L. 1982. Fågelmyrar i Örebro län. Inventering 1981. Närkes Ornitologiska Förening och Länstyrelsen i Örebro län. Publ.nr. 1982:1.

Skötselområden – bevarandestatus och åtgärder

Skötselområde 1

Detta skötselområde omfattar hela reservatet.

Följande egenskaper indikerar gynnsam bevarandestatus:

- Arealen skog äldre än 90 år understiger ej 50 % av totalarealen produktiv skogsmark.
- Volymen död ved (stamvirke, stående eller liggande) är minst 20 m³sk/hektar.
- Våtmarkerna innehåller de myrtyper som redovisas i Våtmarker i Örebro län (VMI 1998).

Skötselåtgärder

Inga åtgärder erfordras med undantag av eventuell naturvårdsbränning.

Skötselområde 2

Detta skötselområde omfattar reservatets våtmarker.

Följande egenskaper indikerar gynnsam bevarandestatus:

- Våtmarkernas naturliga hydrologi, formelement och vegetation saknar påverkan av allvarliga ingrepp.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder erfordras.

Anordningar och åtgärder för friluftsliv

Ingångar till reservatet och stigar

En ingång ska finnas i reservatets nordvästra del vid slutet av skogsbilvägen väster om Bergtjärnen. En ingång ska finnas vid den stig som passerar reservatets sydligaste gräns nära Örgivens strand. De stigar som finns på fastmarken i reservatets västra del ska underhållas liksom den stig som leder från reservatets sydligaste gräns vidare till Gällbergets naturreservat.

En upprustning av äldre kulturhistoriskt intressanta vandringsleder i området kan komma att beröra norra delen av reservatet.

Parkeringsplatser

Anläggande eller upprustning av en parkeringsplats vid reservatets nordvästra ingång dimensionerad för högst 5 bilar.

Skyltställ med informationstavla

Uppsättning av ett skyltställ med informationstavla vid parkeringsplatsen i norr och vid den södra ingången.

Vägvisning

Uppsättning av hänvisningsskylt för vägvisning från närmast allmänna väg.

Reservatsgränsmarkeringar

Dessa görs utifrån Lantmäteriets inmätning och gränsutsättning och för övrigt i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Tillvaratagande av stormfällda träd samt underhåll av stigar

Stormfällda träd eller lågor överhuvudtaget får inte upparbetas och bortföras från reservatet. Om större träd hindrar en stigs framkomlighet skall stigen i

första hand läggas om så att den leder förbi trädet. I andra hand kan trädet flyttas och får då om nödvändigt kvistas och kapas. Grövre träd får endast kapas så att en stiglucka uppstår. Träddelarna vid sidan om stigen skall ligga kvar.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länstyrelsen ansvarar för att uppföljning av skötselåtgärder sker senast i slutet på det år då åtgärder har utförts. Den som Länstyrelsen anlitar för skötseluppdrag ansvarar för dokumentation av vad som genomförts och när det har skett.

Uppföljning av bevarandestatus

Ett program för uppföljning av reservatets bevarandemål skall utarbetas av Naturvårdsverket. En basinventering av lämpliga parametrar skall ingå i programmet.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet
Röjning och uppmärkning av befintliga stigar.	Senast 2011	1
Anläggning av en parkeringsplats.	Senast 2011	1
Uppsättning av två skyltställ informationstavlor.	2010	1
Uppsättning av vägvisningsskylt.	Senast 2010	1
Anbringande av reservatsgränsmarkeringar.	2010	1
Uppföljning av skötselåtgärder.	Senast i slutet av utförandeåret	1

SKÖTSELPLAN
2009-08-17

Dnr: 5112-3958-2009

Uppföljning av bevarandemål.	Enligt program som skall upprättas av Naturvårdsverket	2
Tillsyn av reservatsgränsmarkeringar.	Vart 6:e år	1